

Список використаної літератури

1. Камінська Н. В. Місцеве самоврядування: теоретико-історичний та порівняльно-правовий аналіз: навчальний посібник [Текст] / Н. В. Камінська. – К.: КНТ, 2010. – 232 с.
2. Гошко Т. Нариси з історії Магдебурзького права в Україні, XIV – початок XVIIст. [Текст] / Т. Гошко; [наук.ред. Я. Дашевич]. – Львів: Афіша, 2002. – 254 с.
3. Музиченко П.П. Історія держави і права України [Текст]: Навч. посібник / П.П. Музиченко. – 4-те вид., стер. – К.: Знання, 2003. – 429 с.
4. Магдебурзьке право / Енциклопедія «Вікіпедія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Магдебурзьке_право. – Назва з екрана.
5. Кистяковский А.Ф. Очерк исторических сведений о своде законов, действовавших в Малороссии, под. заглавием: Права, по которым судится Малороссийский народ [Текст] / А.Ф. Кистяковский. – К.: Университет. тип., 1879. – 114 с.
6. Владимирский-Буданов М.Ф. Немецкое право в Польше и Литве [Текст] / М.Владимирский-Буданов. – СПб, 1868. – 268 с.

М.М. Ячменська

студ. II курсу

спеціальність «Правознавство»

Науковий керівник: д.ю.н., проф. О. В. Прісикіна

РОЛЬ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В РОЗШИРЕННІ ПРАВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

З часу незалежності України питання впровадження децентралізації влади постійно піднімалось, але політичної волі дійсно затвердити цю реформу не вистачало. Проблема децентралізації влади є досить актуальною і дискусійною на сьогодні. Сучасний етап розвитку держави вимагає нової якості публічної влади: удосконаленої моделі державного управління, наповнення місцевого самоврядування реальним змістом, що відповідало б сучасним вимогам [1, с.37]. Можна впевнено стверджувати, що нині в Україні цей процес справді активізувався. Президентом України поданий законопроект «Про внесення змін до Конституції України щодо децентралізації влади». Протягом 2014-2015 р.р. Верховною Радою, Кабінетом Міністрів України на підтримку реформи з децентралізації було напрацьовано та прийнято цілу низку законодавчих та розпорядчих документів, а саме: Закони України «Про співробітництво територіальних громад», «Про добровільне об'єднання територіальних громад», «Про місцеві вибори», «Про засади державної

регіональної політики», «Про ратифікацію Додаткового Протоколу до Європейської хартії місцевого самоврядування про право участі у справах органу місцевого самоврядування», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг», «Про засади державної регіональної політики», «Щодо децентралізації повноважень у сфері архітектурно-будівельного контролю», «Про муніципальну варту», Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року», Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні» та ін.

Проблеми децентралізації та деконцентрації, проблеми взаємодії місцевого самоврядування і місцевих державних адміністрацій, проблеми делегування повноважень знайшли відображення у наукових розробках, серед яких праці таких науковців як: О.Прієшкіна[2], В. Борденюк [3], Г. Бребан [4], М. Будник [5], Ж. Вельд [6], І.Грицяк [7], В. Авер'янов [8].

Необхідно згадати, що децентралізацію задекларовано у ст. 132 Конституції України як одну із засад, на яких ґрунтується територіальний устрій держави. Проте, на відміну від Конституцій багатьох зарубіжних держав, засадою є не сама децентралізація, а «поєднання централізації і децентралізації у здійсненні державної влади». Інакше кажучи, децентралізація не є винятковим принципом за названою конституційною нормою. Згідно законопроекту «Про внесення змін до Конституції України щодо децентралізації влади» ст.132 Конституції України планується надати нового змісту: «Адміністративно-територіальний устрій України ґрунтується на засадах єдності та цілісності державної території, децентралізації у здійсненні державної влади, повсюдності та спроможності місцевого самоврядування, сталого розвитку адміністративно-територіальних одиниць, з урахуванням їх історичних, економічних, екологічних, географічних і демографічних особливостей, етнічних і культурних традицій» [9]. Це зумовлено, зокрема, успішною реалізацією засади децентралізації у практиці більшості держав Європейського Союзу. Тому для України, в якій ще не завершено процес реформування державних інститутів, надзвичайно важливим є ознайомлення з кращими прикладами впровадження децентралізації у зарубіжних державах.

Законопроектом про внесення змін до Конституції України запропоновані зміни щодо децентралізації державної влади в Україні та посилення конституційно-правового статусу місцевого самоврядування. Передбачено, що розмежування повноважень у системі органів місцевого самоврядування та їх виконавчих органів різних рівнів здійснюється за принципом субсидіарності (згідно зі значеним принципом завдання повинні вирішуватись на найнижчому або віддаленому від центра рівні, де їх вирішення є можливим та ефективним).

Разом з тим децентралізація не означає послаблення центральної влади в таких питаннях, як оборона, національна безпека, верховенство права, дотримання прав і свобод людини. Саме тому для нагляду за додержанням Конституції і законів України органами місцевого самоврядування пропонується запровадити інститут префектів. Місцеві державні адміністрації будуть ліквідовані, а на їх місці з'являться префекти. Виписані для них повноваження передбачають, передусім, контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування з огляду на дотримання Конституції і законів. Проектом передбачено, що префекта призначає на посаду та звільняє з посади за поданням Кабінету Міністрів України Президент України.

Важливою умовою здійснення реформи є закріплення гарантій щодо матеріальної та фінансової основи місцевого самоврядування, зокрема щодо місцевих податків та зборів, а також частки загальнодержавних податків та інші доходи місцевих бюджетів на фінансування власних і делегованих повноважень. Фінансова децентралізація передбачає наявність власних фінансових та матеріальних засобів, і означає здійснення право можливостей щодо володіння, користування і розпорядження фінансовими ресурсами, які перебувають у власності громад. З 01.01.2015 р. вступили в дію зміни до Податкового та Бюджетного кодексів, які уже розширили фінансові можливості місцевого самоврядування, а в майбутньому дозволяють зробити економічно самодостатніми та спроможними і нові об'єднані громади.

Децентралізація означає такий спосіб визначення та розмежування завдань і функцій, за якого більшість із них передається з рівня центральних органів на рівень територіальних громад. Така децентралізація влади в державі сприяє розвитку демократії, адже відбувається розширення впливу територіальних громад, соціальних груп та громадськості в цілому на справи публічного значення.

Таким чином, результатом реформи з децентралізації влади в Україні має стати формування нової демократичної моделі управління, зорієнтованої на посиленні ролі територіальних громад, «що не будуть уособленням рекламного та декоративного елементу місцевого самоврядування», як влучно зазначив М.Баймуратов, а дійсно зможуть отримати значний об'єм владних повноважень та контроль над власними справами. Впровадження децентралізаційних процесів в свою чергу сприятиме посиленню демократії в державі та підвищенню її стабільності [10, с. 14].

Список використаної літератури

1. Лелеченко А.П. Децентралізація як конституційний принцип у здійсненні державної влади в Україні [Текст] / А.П.Лелеченко // Статистика України. – 2004. – №2. – С. 37-40.
2. Прієшкіна О.В. Децентралізація державної влади та розширення прав місцевого самоврядування: проблеми й перспективи [Текст] / О.В.Прієшкіна // Право України. – 2006. – №11. – С. 86-89.
3. Борденюк В. Децентралізація державної влади і місцеве самоврядування: поняття, суть та форми (види) [Текст] / В.Борденюк // Право України. – 2005. – №1. – С. 21-25.
4. Бребан Г. Французское административное право [Текст] / Г.Бребан. – М.: [б.и.], 1988. – 488 с.
5. Будник М. Децентралізація – як необхідна умова модернізаційних процесів у системі державного управління України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ardu_o/2009_1/R_2/Budnik.pdf. – Назва з екрана.
6. Ведель Ж. Административное право Франции [Текст] / Ж.Ведель. – М.: Прогрес, 1973. – 512 с.
7. Грицяк І. А. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація [Текст] / І.А.Грицяк. – К.: Вид-во УАДУ, 1997. – 487 с.
8. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики [Текст] / За заг. ред. В. Б. Авер'янова. – Факт, 2003. – 384 с.
9. Про внесення змін до Конституції України [Електронний ресурс]: Проект Закону (щодо децентралізації влади). – Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua/>. – Назва з екрана.
10. Баймуратов М. Децентралізація та компетенція місцевого самоврядування в Україні [Текст] / М.Баймуратов // Віче. – 2015. – № 12. – С. 14-17.